Štvrtok 18. júla 2019

I

(Uznesenia, odporúčania a stanoviská)

UZNESENIA

EURÓPSKY PARLAMENT

P9_TA(2019)0004

Situácia v Hongkongu

Uznesenie Európskeho parlamentu z 18. júla 2019 o situácii v Hongkongu (2019/2732(RSP))

(2021/C 165/01)

Európsky parlament,

— so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Hongkongu,

— so zreteľom na vyhlásenie hovorkyne Európskej služby pre vonkajšiu činnosť (ďalej len „ESVČ“) z 12. júna 2019 o prebiehajúcich protestoch proti navrhovaným reformám vydávania v Hongkongu,

— so zreteľom na vyhlásenie hovorkyne ESVČ z 1. júla 2019 o najnovšom vývoji v Hongkongu,

— so zreteľom na základný zákon Osobitnej administratívnej oblasti (ďalej len „OAO“) Hongkong, ktorý bol prijatý 4. apríla 1990 a nadobudol účinnosť 1. júla 1997,

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie vlády Spojeného kráľovstva a vlády Čínskej ľudovej republiky o otázke Hongkongu z 19. decembra 1984, tiež známe ako spoločné čínsko-britské vyhlásenie,

— so zreteľom na spoločnú správu Komisie a podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku (ďalej len „PK/VP“) Európskemu parlamentu a Rade z 8. mája 2019 s názvom Osobitná administratívna oblasť Hongkong: výročná správa za rok 2018,

— so zreteľom na spoločné vyhlásenie prijaté na 21. samite EÚ-Čína 9. apríla 2019,

— so zreteľom na dialóg EÚ a Číny o ľudských právach, ktorý sa začal v roku 1995 a jeho 37. kolo, ktoré sa konalo 1. a 2. apríla 2019,

— so zreteľom na spoločné oznámenie Komisie a PK/VP Európskemu parlamentu a Rade z 12. marca 2019 s názvom EÚ – Čína – strategická vízia,

— so zreteľom na Medzinárodný pakt o občianskych a politických právach zo 16. decembra 1966,

— so zreteľom na Dohovor OSN proti mučeniu a inému krutému, neľudskému či ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu,

— so zreteľom na Všeobecnú deklaráciu ľudských práv z roku 1948,

— so zreteľom na všeobecné pravidelné preskúmanie Organizácie Spojených národov (UPR), ktoré sa uskutočnilo v novembri 2018,

— so zreteľom na článok 144 ods. 5 a článok 132 ods. 4 rokovacieho poriadku,

A. keďže presadzovanie a dodržiavanie ľudských práv, demokracie a zásady právneho štátu by v súlade so záväzkom EÚ presadzovať tieto hodnoty vo svojich vonkajších činnostiach a s jednoznačne vyjadreným záujmom Číny hlásiť sa k rovnakým hodnotám v rámci vlastnej rozvojovej a medzinárodnej spolupráce malo zostať stredobodom dlhodobého vzťahu medzi EÚ a Čínou;

B. keďže vláda Osobitnej administratívnej oblasti Hongkong predložila návrh zákona č. 2019 o páchateľoch na úteku a vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach s cieľom zmeniť nariadenie o páchateľoch na úteku (FOO) a nariadenie o vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach (MLAO);

C. keďže Carrie Lam, ktorá stojí na čele administratívy Hongkongu, 9. júla 2019 oznámila, že plošne odmietaná legislatíva je „mŕtva“; keďže k vyhláseniu stiahnutia návrhu nedošlo;

D. keďže tento návrh by mohol Číne uľahčiť vydávanie osôb z politických dôvodov a vystaviť ich súdnemu systému, ktorý závažným spôsobom porušuje ľudské práva; keďže podľa navrhovaných zmien by hongkonský súd nemal jasnú, výslovnú právomoc ani právnu povinnosť preskúmať dodržiavanie rôznych ľudských práv vo veciach, ktoré riešia súdy v kontinentálnej Číne alebo v iných krajinách;

E. keďže súdnictvo kontinentálnej Číny nie je nezávislé od vlády a Komunistickej strany Číny a sú preň typické svojvoľné zadržiavanie, mučenie a iné zlé zaobchádzanie, vážne porušenia práva na spravodlivé súdne konanie, nedobrovoľné zmiznutia a rôzne systémy zadržiavania v izolácii bez súdneho konania;

F. keďže mnohí občania Hongkongu, od prodemokratických aktivistov po podnikateľov, sa obávajú vydania do kontinentálnej Číny;

G. keďže obyvatelia Hongkongu vyšli do ulíc v bezprecedentnom počte a pokojne uplatňovali svoje základné právo zhromažďovať a protestovať; keďže 12. júna 2019 sa desaťtisíce demonštrantov zhromaždili v blízkosti budovy legislatívnej rady a v priľahlých uliciach a vyzývali vládu, aby stiahla navrhované zmeny hongkongského zákona o vydávaní;

H. keďže viac ako 70 mimovládnych organizácií pôsobiacich v oblasti ľudských práv vrátane Amnesty International, Human Rights Watch, Human Rights Monitor, hongkongskej advokátskej komory a právnej spoločnosti adresovalo kolektívny list guvernérke Lamovej, v ktorom žiadali, aby jej vláda stiahla zákon o vydávaní, pretože predstavuje hrozbu pre dodržiavanie ľudských práv;

I. keďže hongkonská polícia využila násilnosti niekoľkých demonštrantov ako zámienku na použitie zbytočnej a neprimeranej sily proti pokojnej väčšine vrátane slzného plynu a gumových projektilov a označila incident za vzburu, v dôsledku čoho zatkla niekoľko desiatok osôb; keďže niekoľko osôb bolo obvinených z buričstva, za ktoré hrozí desaťročný trest odňatia slobody;

J. keďže v priebehu rokov boli obyvatelia Hongkongu svedkami masových demonštrácií za demokraciu a dôsledné vykonávanie základného zákona, napr. protestov tzv. „dáždnikového hnutia“ v roku 2014, ako aj za slobodu médií a, okrem iných vecí, proti zmiznutiu hongkonských kníhkupcov;

K. keďže na konci roka 2015 zmizli štyria obyvatelia Hongkongu, medzi nimi aj Kuej Min-chaj, a jeden nerezident, ktorí boli spájaní s vydavateľstvom Mighty Current a jeho kníhkupectvom; keďže o niekoľko mesiacov neskôr sa objavili informácie o tom, že sú zadržiavaní v kontinentálnej Číne na neznámych miestach; keďže jeden z kníhkupcov, ktorý sa vrátil do Hongkongu, sa odvtedy presťahoval do Taiwanu zo strachu, že bude vydaný;

L. keďže v ustanoveniach základného zákona sa zaručuje ochrana ľudských práv a osobných slobôd; keďže v článku 27 základného zákona sa zaručuje sloboda prejavu, tlače a publikovania a združovania, zhromažďovania, sprievodu a demonštrácie; keďže v článkoch 45 a 68 základného zákona sa stanovuje, že guvernér a všetci členovia legislatívnej rady by v konečnom dôsledku mali byť volení vo všeobecných voľbách;

Štvrtok 18. júla 2019

M. keďže EÚ podporuje zásadu „jedna krajina, dva systémy“ a vysoký stupeň autonómie Hongkongu;

1. vyzýva vládu OAO v Hongkongu, aby stiahla zákon o páchateľoch na úteku a vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach (novela) z roku 2019;

2. vyzýva vládu OAO v Hongkongu, aby okamžite prepustila a stiahla všetky obvinenia voči pokojným protestujúcim a všetkým osobám, ktoré boli zadržané za pokojné uplatňovanie slobody prejavu počas protestov alebo v období pred protestami;

3. požaduje nezávislé, nestranné, účinné a rýchle vyšetrenie použitia sily zo strany hongkonskej polície voči protestujúcim;

4. zdôrazňuje, že EÚ sa stotožňuje s mnohými obavami občanov Hongkongu, pokiaľ ide o navrhované reformy vydávania, a postúpila ich vláde OAO; zdôrazňuje, že návrh zákona má pre Hongkong a jeho obyvateľov, pre EÚ a cudzincov, ako aj z hľadiska dôvery podnikateľskej sféry v Hongkong ďalekosiahle dôsledky;

5. naliehavo vyzýva Hongkong, aby zabezpečil, že jeho právne predpisy budú aj naďalej plne v súlade so jeho medzinárodnými záväzkami v oblasti ľudských práv vrátane ustanovení Medzinárodného paktu o občianskych a politických právach a Dohovoru proti mučeniu a inému krutému, neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestaniu;

6. uznáva, že obyvatelia Hongkongu vyšli v posledných týždňoch do ulíc v mimoriadnych počtoch, pričom podľa odhadov to 9. júna 2019 bolo viac než milión ľudí a takmer dva milióny v nasledujúcom týždni, a to počas v prevažnej miere pokojných masových demonštrácií vyvolaných vážnymi obavami z navrhovaných zákonov o vydávaní;

7. zdôrazňuje, že práva občanov Hongkongu sa vo všeobecnosti v Hongkongu dodržiavajú, ale vyjadruje veľké znepokojenie nad neustálym zhoršovaním občianskych práv, politických práv a slobody tlače; je hlboko znepokojený bezprecedentným tlakom na novinárov a ich rastúcou autocenzúrou, najmä pokiaľ ide o informovanie o citlivých otázkach týkajúcich sa kontinentálnej Číny alebo vlády OAO;

8. zdôrazňuje, že v základnom zákone sa zaručuje sloboda prejavu, tlače a publikovania a združovania, zhromažďovania, sprievodu a demonštrácie; vyzýva orgány v Hongkongu a Číne, aby zabezpečili ochranu ľudských práv a slobôd zakotvených v základnom zákone pre všetkých občanov;

9. dôrazne odsudzuje neustále a narastajúce zasahovanie Číny do vnútorných záležitostí Hongkongu, ako aj nedávne tvrdenie Číny, že spoločné čínsko-britské vyhlásenie z roku 1984 je historickým dokumentom, a preto už nie je platné; zdôrazňuje, že čínska vláda je viazaná spoločným vyhlásením, ktorým sa potvrdzuje vysoký stupeň samostatnosti Hongkongu a jeho práv a slobôd;

10. v tejto súvislosti s hlbokým znepokojením berie na vedomie, že opoziční kandidáti vrátane Anages Chow a bývalého zákonodarcu Lau Su-laja nemohli kandidovať do legislatívnej rady kvôli svojej politickej príslušnosti alebo názorom;

11. žiada EÚ, jej členské štáty a medzinárodné spoločenstvo, aby pracovali na zavedení vhodných mechanizmov kontroly vývozu s cieľom zabrániť Číne, a najmä Hongkongu, v prístupe k technológiám používaným na porušovanie základných práv;

12. naliehavo vyzýva na systematickú reformu zameranú na uskutočnenie priamych volieb na funkciu guvernéra a do legislatívnej rady, ako je to zakotvené v základnom zákone, a požaduje dosiahnutie dohody o volebnom systéme, ktorý bude celkovo demokratický, spravodlivý, otvorený a transparentný a poskytne obyvateľom Hongkongu právo voliť kandidátov a kandidovať vo voľbách na všetky vedúce pozície;

13. opakuje svoju požiadavku na okamžité prepustenie vydavateľa kníh Kuej Min-chaja, švédskeho štátneho príslušníka;

14. zdôrazňuje odhodlanie EÚ zamerané na posilňovanie demokracie v Hongkongu vrátane zásady právneho štátu, nezávislosti súdnictva, základných slobôd a práv, transparentnosti a slobody informácií a prejavu;

15. pripomína, že je dôležité, aby EÚ pokračovala v nastoľovaní otázky porušovania ľudských práv v Číne v rámci každého politického dialógu a dialógu o ľudských právach s čínskymi orgánmi v súlade so záväzkom EÚ prezentovať silný, jasný a jednotný postoj vo svojom prístupe ku krajine; ďalej pripomína, že v rámci prebiehajúceho procesu reforiem a čoraz intenzívnejšej globálnej angažovanosti sa Čína rozhodla pre dodržiavanie medzinárodného rámca pre ľudské práva podpísaním širokej škály medzinárodných zmlúv o ľudských právach; žiada preto EÚ, aby sa pokračovala v dialógu s Čínou v záujme splnenia týchto záväzkov;

16. vyzýva podpredsedníčku Komisie/vysokú predstaviteľku, ESVČ a členské štáty, aby nastolili všetky tieto obavy a zabezpečili dialóg s vládami Hongkongu a Číny;

17. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vláde a parlamentu Čínskej ľudovej republiky a vedúcemu správy a zhromaždeniu osobitnej administratívnej oblasti Hongkong.